

UZASADNIENIE

W pozwie złożonym w dniu 24 października 2016 roku P. S. (1) wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.:

- kwoty 10.000 zł tytułem dalszego zadośćuczynienia za doznane krzywdy, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od daty wytoczenia powództwa;
- kwoty 12.628 zł tytułem skapitalizowanej podwyższonej renty z tytułu zwiększonych potrzeb życiowych i utraconych dochodów za okres od dnia 1 listopada 2013 roku do dnia 31 grudnia 2014 roku, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od daty wytoczenia powództwa.

Powód oświadczył, że pozwany zakład ubezpieczeń – jako zakład ubezpieczeń ubezpieczający w dacie wypadku sprawcę szkody w zakresie jego odpowiedzialności cywilnej – ponosi odpowiedzialność za poniesione przez powoda skutki wypadku drogowego z dnia 29 listopada 1997 roku. Powód przyznał, że pozwany zakład ubezpieczeń wypłaca mu rentę w wysokości po 1250 zł miesięcznie na pokrycie zwiększonych potrzeb powoda i utraconych w wyniku wypadku dochodów powoda, jednakże wedle twierdzeń powoda w okresie od 1 listopada 2013 roku do dnia 31 grudnia 2014 roku wyżej wskazana kwota renty miesięcznej nie pozwalała na pokrycie wszystkich zwiększonych na skutek wypadku potrzeb powoda i uszczerbku majątkowego polegającego na utracie możliwości zarobkowania przez powoda. Wedle powoda dla pokrycia jego zwiększonych potrzeb i utraconych możliwości zarobkowania w wyżej wskazanym okresie powinna mu być wypłacana renta w kwocie po 2152 zł miesięcznie, tj. o 902 zł miesięcznie wyższa od renty wypłacanej przez pozwanego.

Ponadto, powód P. S. (1) wskazał na dalsze pogorszenie się jego sytuacji zdrowotnej po dacie wydania poprzednich wyroków sądowych w sprawach z jego powództwa przeciwko (...) S.A. polegające na pojawieniu się nowych dolegliwości dotyczących kręgosłupa i prawego kolana powoda, co miałyby uzasadniać przyznanie mu dodatkowego zadośćuczynienia pieniężnego w kwocie 10.000 zł.

Odpis pozwu doręczono stronie pozwanej w dniu 14 listopada 2016 roku.

(pozew – k. 2 – 4, potwierdzenie doręczenia k. 38)

W odpowiedzi na pozew strona pozwana wniosła o odrzucenie pozwu podnosząc zarzut powagi rzeczy osądzonej oraz wskazując na to, że wyroki sądowe wydane we wcześniej prowadzonych z udziałem stron postępowaniach uwzględniały stan zdrowia powoda i jego dolegliwości opisywane w pozwie.

W przypadku nieuwzględnienia przez Sąd zarzutu powagi rzeczy osądzonej strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości.

(odpowiedź na pozew – k. 7 – 10)

W piśmie procesowym datowanym na 23 marca 2018 roku P. S. (1) dokonał zmiany powództwa w zakresie roszczenia o zapłatę zadośćuczynienia pieniężnego przez podwyższenie dochodzonego przez siebie żądania o kwotę 10.000 zł do łącznej kwoty 20.000 zł – co powód uzasadnił wskazując na to, że zaistniała konieczność „reoperacji biodra prawego”.

Odpis pisma procesowego powoda doręczono stronie pozwanej w dniu 11 kwietnia 2018 roku.

(pismo powoda zawierające modyfikację powództwa – k.89, potwierdzenie odbioru – k.213)

Kolejnej zmiany powództwa powód dokonał w piśmie procesowym datowanym na 31 lipca 2019 roku, którym powód zgłosił następujące nowe roszczenia:

- zasądzenie skapitalizowanej renty z tytułu zwiększonych potrzeb życiowych i utraconych dochodów za okres od 1 sierpnia 2016 roku do 31 lipca 2019 roku kwoty 95.550 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od daty doręczenia pozwanemu pisma rozszerzającego powództwo do dnia zapłaty;
- zasądzenie od pozwanego renty z tytułu zwiększonych potrzeb życiowych i utraconych dochodów poczynawszy od dnia 1 sierpnia 2019 roku w wysokości po 4.061 zł miesięcznie, płatnych do 10-go dnia każdego miesiąca do rąk powoda, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku uchybienia płatności którejkolwiek z rat.

Odpis pisma doręczono stronie pozwanej w dniu 10 grudnia 2019 roku.

(pismo zawierające zmianę powództwa – k. 168-169, elektroniczne potwierdzenie odbioru – k. 193)

Na skutek rozszerzenia powództwa Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi postanowieniem z dnia 3 grudnia 2019 roku przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Łodzi jako właściwemu miejscowo i rzeczowo do rozpoznania niniejszej sprawy.

(postanowienie z dnia 3 grudnia 2019 roku – k. 173)

Strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa także w rozszerzonej części. Pozwany podniósł dodatkowo zarzut przedawnienia roszczenia powoda w zakresie roszczenia o zapłatę zadośćuczynienia pieniężnego zgłoszonego w piśmie procesowym datowanym na 23 marca 2018 roku.

(pisma pozwanego – k.210-211)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

P. S. (1) urodził się w dniu (...).

(okoliczność bezsporna)

Przed wypadkiem z dnia 29 listopada 1997 roku P. S. (1) pracował jako nastawiacz maszyn.

(okoliczność bezsporna, zeznania świadka M. W. k. 50)

W dniu 29 listopada 1997 roku P. S. (1) poszkodowany został w wypadku drogowym, do którego doszło w miejscowości J.. Na skutek zdarzenia powód doznał obrażeń ciała. Pozwany zakład ubezpieczeń ((...) S.A.), działając jako ubezpieczyciel sprawcy wypadku w zakresie odpowiedzialności cywilnej, przyjął na siebie odpowiedzialność za szkodę doznaną przez P. S. (1) na podstawie umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zawartej ze sprawcą zdarzenia. Bezpośrednio przed wypadkiem P. S. (2) pracował na stanowisku nastawiacza maszyn. Na skutek wypadku P. S. (1) doznał złamania tylnego brzożu panewki prawego stawu biodrowego z podwichnięciem biodra prawego. W wyniku wypadku u powoda rozwinęła się rozległa choroba zwyrodnieniowa prawego stawu biodrowego oraz niestabilność prawego kolana.

W toku postępowania likwidacyjnego – na etapie przedsądowym – (...) S.A. wypłacił na rzecz powoda kwotę 30.000 zł tytułem zadośćuczynienia pieniężnego. Następnie P. S. (1) wystąpił przeciwko (...) S.A. z powództwem do Sądu Okręgowego w Łodzi, sprawę zarejestrowano pod sygn. akt II C 549/00.

Wyrokiem z dnia 23 maja 2002 roku wydanym w wyżej wskazanej sprawie Sąd Okręgowy w Łodzi zasądził od pozwanego (...) S.A. na rzecz P. S. (1):

- kwotę 20.000 zł tytułem zadośćuczynienia pieniężnego,
- kwotę 2540 zł z tytułu odszkodowania,

- rentę w kwocie po 601,21 zł miesięcznie płatną z góry do piętnastego dnia każdego miesiąca począwszy od 1 stycznia 1999 roku do 31 maja 2002 roku oraz rentę w kwocie po 1.000 zł miesięcznie płatną z góry do piętnastego dnia każdego miesiąca począwszy od dnia 1 czerwca 2002 roku i na przyszłość.

Dodatkowo Sąd ustalił odpowiedzialność pozwanego za skutki wypadku z dnia 29 listopada 1997 roku mogące ujawnić się u powoda w przyszłości.

W uzasadnieniu wyroku wskazano, że powód na skutek wyżej opisanego wypadku stał się niepełnosprawny i niezdolny do pracy fizycznej, stopień stałego uszczerbku na zdrowiu powoda określono – w oparciu o opinię biegłego ortopedy - na 45%.

Przyznana P. S. (1) wyżej opisanym wyrokiem renta w kwocie 1.000 zł miesięcznie odpowiadać miała w przybliżeniu wysokości zwiększonych wydatków powoda i utraconym na skutek wypadku dochodom powoda. Szacunkową wysokość wydatków potrzebnych do zaspokojenia potrzeb zwiększonych na skutek wypadku określono na łączną kwotę ok. 530 zł miesięcznie, co obejmowało wydatki na basen (23 zł miesięcznie), leki przeciwbólowe (60 zł miesięcznie) pomoc przy rehabilitacji (160 zł miesięcznie), pomoc osób trzecich (10 godzin miesięcznie po 10 zł za godzinę), koszt dojazdów na rehabilitację i leczenie (ok. 148 zł miesięcznie), pomoc w zwiezieniu opału (ok. 40 zł miesięcznie). Obniżenie dochodów i możliwości zarobkowych powoda na skutek wypadku oszacowano na ok. 500 zł miesięcznie (różnica między dochodami powoda sprzed wypadku a wypłacaną mu rentą z ZUS). Wyrok stał się prawomocny w dniu 11 lipca 2002 roku.

(kopia odpisu wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi w sprawie II C 549/00 z dnia 23 maja 2002 roku wraz z uzasadnieniem – k. 21-28)

W czerwcu 2007 roku u P. S. (1) przeprowadzono zabieg implantacji endoprotezy prawego stawu biodrowego, z uwagi na całkowite zrośnięcie się stawu biodrowego oraz martwicę głowy kości udowej, co wywoływało u niego znaczne dolegliwości bólowe, których powód nie był w stanie samodzielnie uśmierzyć przy pomocy leków. Zabieg implantacji endoprotezy został przeprowadzony bez komplikacji, zgodnie ze wskazaniami sztuki lekarskiej.

W dniu 28 lutego 2008 roku P. S. (1) wystąpił przeciwko (...) S.A.z kolejny pozwem – do Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi. – domagając się dodatkowego zadośćuczynienia pieniężnego z uwagi na pogorszenie się stanu zdrowia na skutek wypadku z dnia 29 listopada 1997 roku oraz odszkodowania pokrywającego koszt implantacji endoprotezy. Sprawę zarejestrowano pod sygn. akt I C 238/08.

Wyrokiem z dnia 6 maja 2009 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi zasądził na rzecz powoda kwotę 8.000 zł z tytułu zadośćuczynienia pieniężnego oraz kwotę 31.380 zł z tytułu odszkodowania. Wyrok stał się prawomocny w dniu 2 lutego 2010 roku.

W uzasadnieniu wyroku ustalono – w szczególności w oparciu o wydaną dla potrzeb sprawy opinię biegłego ortopedy – że uszkodzenie prawego kolana oraz zwyrodnienie prawego stawu biodrowego u powoda pozostaje w związku przyczynowym z wypadkiem z dnia 29 listopada 1997 roku, natomiast bóle kręgosłupa nie mają związku przyczynowego z wypadkiem. Wskazano również, iż stan zdrowia powoda zaistniały na skutek wyżej opisanego wypadku uzasadniał potrzebę wykonania zabiegu wymiany prawego stawu biodrowego na endoprotezę, a na jego skutek zmniejszyły się dolegliwości bólowe u powoda i poprawiły się jego zdolności ruchowe. Stały uszczerbek na zdrowiu u powoda związany z przebyłym uszkodzeniem prawego biodra i kolana, biorąc pod uwagę poprawę sprawności fizycznej powoda na skutek przeprowadzonego w 2006 roku zabiegu implantacji endoprotezy, został określony na poziomie 20 %. Dodatkowo zadośćuczynienie pieniężne (w stosunku do wyroku wydanego w sprawie II C 549/00) przyznano powodowi

(wyrok Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia – k. 13-20, kopia opinia biegłego wydanej w wyżej wskazanej sprawie – k.11 odwrót – k. 12)

W 2016 lub 2017 roku doszło do pogorszenia się stanu zdrowia powoda w związku z obluzowaniem się i niestabilnością endoprotezy zaimplantowanej w 2007 roku.

W dniu 15 marca 2017 roku P. S. (1) został przyjęty na oddział szpitalny (Klinika (...)) SP ZOZ (...)w Ł. – z rozpoznaniem: destabilizacja endoprotezy prawego stawu biodrowego. W dniu 20 marca 2017 roku wykonano u powoda zabieg operacyjny wymiany panewki i redirekcji szyjki endoprotezy prawego stawu biodrowego.

(kopia karty informacyjnej leczenia szpitalnego k. 44, zeznania świadka B. S. k. 49)

Powód nadal korzysta z pomocy członków rodziny i znajomych przy wykonywaniu niektórych, cięższych prac związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego, np. smołowaniu dachu domu, w którym mieszka.

(zeznania świadka M. F. k. 50, zeznania świadka M. W. k. 49, zeznania świadka B. S. k. 49)

Po wykonanym w 2007 roku u powoda zabiegu implantacji endoprotezy prawego stawu biodrowego doszło następnie do obluzowania panewki endoprotezy i nawrotowego zwichnięcia z jej niestabilnością – co skutkowało koniecznością przeprowadzenia w 2017 roku zabiegu reoperacji biodra prawego spowodowanego destabilizacją endoprotezy. Destabilizacja endoprotezy skutkowała przejściowym pogorszeniem się stanu zdrowia powoda, w przebiegu niestabilności protezy na tle obluzowanej panewki. Po operacji z marca 2017 roku nastąpiła stabilizacja stanu zdrowia P. S. (1). Biegły z zakresu ortopedii szacuje stały uszczerbek na zdrowiu powoda związany ze skutkami podwichnięcia biodra prawego ze złamaniem krawędzi tylnej panewki prawej kości udowej i dalszymi powikłaniami w postaci zmian zwyrodnieniowych na ok. 25%. Obecnie utrudnienia w codziennym funkcjonowaniu i sprawności fizycznej P. S. (1) są umiarkowane – powód jest osobą niepełnosprawną w przedziale od stopnia lekkiego do umiarkowanego. Wymagał w okresie objętym pozwem i nadal wymaga pomocy innych osób w czynnościach życia codziennego w wymiarze ok. 1 godziny dziennie. Szacunkowy koszt zakupu leków przeciwbólowych ok. 30 zł miesięcznie. Wskazana byłaby rehabilitacja powoda 2 razy w roku – w przypadku odbywania jej na zasadach komercyjnych koszt wynosi ok. 500-600 zł w skali roku (2 serie zabiegów rocznie, każda po 250-300 zł).

Stan zdrowia powoda w zakresie prawego biodra jest ustabilizowany, obecnie powód nie wymaga leczenia w tym zakresie, poza okresową kontrolą maksymalnie 2 razy do roku w przychodni ortopedycznej – dostępne w ramach świadczeń finansowanych przez NFZ. Endoproteza biodra obecnie bez cech obluzowania lub destrukcji. Nie ma wyraźnych wskazań medycznych (z uwagi na stan prawego biodra) do korzystania przez powoda z zajęć na basenie ani do stosowania diety.

(opinia pisemna biegłego ortopedy R. E. – k. 72-76, opinia uzupełniająca biegłego ortopedy – k. 91, opinia uzupełniająca – k.109, karta informacyjna leczenia szpitalnego – k. 220)

Stawki za czynności opiekuńcze na terenie miasta Ł. kształtowały się w latach 2009- 2018 następująco:

- Od lipca 2009 roku do 30 czerwca 2013 roku – 9,50 zł/godz.
- Od lipca 2013 roku do 31 grudnia 2016 roku -11,00zł/godz.
- Od 1 stycznia 2017 roku do 31 marca 2018 roku – 18,60zł/godz.
- Od 1 kwietnia 2018 – 20,00 zł/godz.

(kopia pisma (...) k. 113)

Występujące u P. S. (1) schorzenia kręgosłupa lędźwiowo - piersiowego, tj. skrzywienie lewostronne, dehydracja krążków w odcinku L2-S1, osteofitoza przednich krążków trzonów kręgow odcinka lędźwiowego, wypuklina na poziomie L2/L3 nie pozostają w związku przyczynowym z wypadkiem drogowym z dnia 29 listopada 1997 roku. Nie są to zmiany o charakterze pourazowym, a mają one charakter zwyrodnieniowy (spondyloza). Spondyloza

odcinka lędźwiowego kręgosłupa występuje najczęściej u osób wykonujących ciężką pracę fizyczną, ujawnia się po czterdziestym roku życia.

(opinia biegłego neurochirurga J. C. – k. 97-101)

W okresie objętym pozwem, tj. od listopada 2013 roku, powód odbył tylko jedną wizytę u psychologa – w dniu 10 stycznia 2014 roku.

(kopia rachunku k. 239)

W okresie od 1 listopada 2013 roku do chwili obecnej nie występuje u P. S. (1) pogorszenie stanu psychicznego spowodowane wskazanym w pozwie wypadkiem, ani też późniejszymi jego następstwami w postaci problemów zdrowotnych. Obecnie powód jest osobą prawidłowo zaadoptowaną życiowo. Ostatni raz wizytę w poradni zdrowia psychicznego odbył w dniu 10 stycznia 2014 roku, poprzednią w dniu 20 czerwca 2013 roku.

(opinia biegłej z zakresu psychiatrii A. R. – k. 249-267, kopia dokumentacji medycznej k. 268-274)

Z punktu widzenia medycyny pracy powód, pomimo doznanych w wyniku wypadku komunikacyjnego obrażeń jest zdolny do wykonywania pracy zarobkowej, jednak w ograniczonym zakresie. Nie ma możliwości powrotu do wykonywania zawodu odpowiadającego jego kwalifikacjom i doświadczeniu na stanowisku nastawiacza maszyn, ma możliwość wykonywania pracy na stanowisku kierowcy, najlepiej pojazdu wyposażonego w automatyczną skrzynię biegów. Powód jest osobą trwale, częściowo niezdolną do pracy.

Zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa, na które uskarża się powód, związane z nim dolegliwości i leczenie nie pozostają w związku przyczynowym z wypadkiem opisanym w pozwie.

(opinia biegłego z zakresu medycyny pracy P. R. – k. 305- 308)

Miesięczne wynagrodzenie (netto) na stanowisku nastawiacza maszyn w latach 2013-2019 kształtowało się w kolejnych latach następująco:

- 2013 – 2.546,30 zł,
- 2014 – 2.632,79 zł,
- 2015 – 2.727,58 zł,
- 2016 – 2.837,60 zł,
- 2017 – 2.959,38 zł,
- 2018 – 3.174,57 zł,
- 2019 – 3.411,90 zł.

Wynagrodzenie za pracę na stanowisku kierowcy z uprawnieniami kategorii C+E kształtowało się w 2019 roku na poziomie ok. 2.310 zł netto miesięcznie.

(opinia pisemna biegłego z zakresu ekonomii. R. P. – k.137-150)

Wysokość renty wypłacanej P. S. (1) przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z tytułu częściowej niezdolności do pracy w okresie pomiędzy dniem 1 listopada 2013 roku a 31 stycznia 2021 roku kształtowała się następująco:

- od 1 listopada 2013 roku do 28 lutego 2014 roku – 677,74 zł miesięcznie;

- od 1 marca 2014 roku do 31 marca 2014 roku – 690,12 zł;
- od 1 kwietnia 2014 roku do 28 lutego 2015 roku – 688,12 zł miesięcznie;
- od 1 marca 2015 do 31 marca 2015 roku -709,69 zł;
- od 1 kwietnia 2015 roku do 30 kwietnia 2015 roku– 708,69 zł;
- od 1 maja 2015 roku do 29 lutego 2016 roku – 709,69 zł miesięcznie;
- od 1 marca 2016 roku do 31 marca 2016 roku – 1112,49 zł (w tym zapomoga w kwocie 400 zł);
- od 1 kwietnia 2016 roku do 28 lutego 2017 roku – 711,49 zł miesięcznie;
- od 1 marca 2017 roku do 31 marca 2017 roku – 717,31 zł;
- od 1 kwietnia 2017 roku do 30 kwietnia 2017 roku 716,31zł;
- od 1 maja 2017 roku do 28 lutego 2018 roku - 717,31 zł miesięcznie;
- od 1 marca 2018 roku do 31 marca 2018 roku – 888,85 zł;
- od 1 kwietnia 2018 roku do 28 lutego 2019 roku – 737,85 zł miesięcznie;
- od 1 marca 2019 roku do 31 marca 2019 roku – 1267,63 zł (w tym rozliczenie podatku w kwocie 488 zł);
- od 1 kwietnia 2019 roku do 30 kwietnia 2019 roku – 779,63 zł;
- od 1 maja 2019 roku do 31 maja 2019 roku – 1668,63 zł (w tym jednorazowe świadczenie roczne, tzw. 13 renta),
- od 1 czerwca 2019 roku do 30 września 2019 roku – 779,63 zł miesięcznie;
- od 1 października 2019 roku do 28 lutego 2020 roku – 786,63 zł miesięcznie;
- od 1 marca 2020 roku do 31 marca 2020 roku – 1023,41zł;
- od 1 kwietnia 2020 roku do 30 kwietnia 2020 roku – 1810,41 zł (w tym jednorazowe świadczenie roczne);
- od 1 maja 2020 roku do 31 stycznia 2021 roku – 829,41 zł miesięcznie.

(zaświadczenie z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych – k. 299, kopia decyzji ZUS z dnia 17 lipca 2019 roku – k. 235)

Powód skarży się na ból prawego biodra. P. S. (1) po wypadku nie podjął ponownie pracy zarobkowej. Prowadzi gospodarstwo domowe z żoną, utrzymuje się z rent wypłacanych mu przez (...) S.A. i ZUS.

(zeznania świadka W. D. – protokół rozprawy z dnia 25 czerwca 2020 roku, 11-15 minuta; przesłuchanie powoda – protokół rozprawy z dnia 18 lutego 2021 roku, 7 -12 minuta)

W okresie objętym sporem i do chwili obecnej (...) S.A. wypłaca powodowi rentę w wysokości po 1250 zł miesięcznie.

(okoliczność niesporna, wyjaśnienia powoda k. 47)

Sąd uznał, że nie są wystarczająco wiarygodne twierdzenia powoda sformułowane w trakcie jego informacyjnego wysłuchania oraz przesłuchania w charakterze strony, jakoby w okresie objętym pozwem odbywał odpłatne wizyty u lekarza ortopedy, neurologa, psychiatry, psychologa – nie zostało to potwierdzone dokumentacją medyczną ani rachunkami za takie wizyty. Rachunki złożone do akt sprawy co do wizyt u psychologa i lekarza psychiatry dotyczą

(z wyjątkiem jednego rachunku ze stycznia 2014 roku) wizyt z 2012 roku i pierwszej połowy 2013 roku, tj. okresu nieobjętego pozwem. Co więcej, z opinii biegłych wydanych w niniejszej sprawie nie wynika, aby powód w okresie objętym pozwem – z uwagi na pogorszenie stanu zdrowia fizycznego i psychicznego – wymagał takich regularnych wizyt u lekarza lub psychologa (z wyjątkiem serii zabiegów rehabilitacyjnych 2 razy do roku, o których wspomniał biegły ortopedy w opinii uzupełniającej, k. 91).

Również kwoty rzekomych wydatków powoda (podane przez powoda i jego żonę B. S.) za pomoc udzieloną mu przez inne osoby w takich pracach jak malowanie i remont dachu, „skopanie działki” nie została potwierdzona żadnymi dokumentami. Nie zostało zatem w sposób wystarczająco wiarygodny wykazane to, że w związku ze skutkami wypadku zachodziła konieczność regularnego ponoszenia takich wydatków – za wiarygodne należy natomiast zawarte w opinii ortopedy ustalenie, że powód potrzebuje pomocy innych osób w czynnościach życia codziennego w wymiarze ok. 1 godziny dziennie.

Sąd nie dał wiary twierdzeniom powoda w zakresie osiągniętych przez niego zarobków przed wypadkiem z 1997 roku związanych z wykonywaniem zajęć dorywczych (budowa ogrodzeń i bram, naprawa samochodów) – dochody te nie zostały w żaden sposób udokumentowane, a ponadto brak jest podstaw do przyjęcia, że powód w okresie objętym pozwem, mając ponad 50 lat i opisane w opiniach biegłych schorzenia samoistne niezwiązane z wypadkiem (przede wszystkim choroba zwyrodnieniowa kręgosłupa) mógłby poza pracą w pełnym wymiarze czasu pracy dodatkowo uzyskiwać także inne dochody.

Za wiarygodne należało natomiast uznać wszystkie wydane w niniejszej sprawie opinie biegłych – co do żadnej z tych opinii strony nie zgłosiły takich zarzutów, który skutecznie podważałyby wiarygodność tych opinii jako dowodów w sprawie niniejszej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zaznaczyć należy, że zasada odpowiedzialności pozwanego zakładu ubezpieczeń za doznane przez powoda skutki zdrowotne wypadku opisanego w pozwie, oparta na treści art. 822 §1 i 4 k.c., została przesądzona w punkcie 2 prawomocnego wyroku wydanego przez SO w Łodzi w sprawie II C 549/00 (k. 21) i nie była przez stronę pozwaną kwestionowana.

W odniesieniu do zgłoszonego przez powoda roszczenia o zapłatę przez pozwanego dalszego zadośćuczynienia pieniężnego w kwocie 20.000 zł (roszczenie oparte na art. 445 §1 k.c. w zw. z art. 444 §1 k.c.) stwierdzić należy, co następuje. Nie jest zasadny podniesiony przez pozwanego zarzut powagi rzeczy osądzonej, mający skutkować odrzuceniem pozwu w wyżej wskazanym zakresie (art. 199 §1 pkt. 2 k.p.c.). Podzielić należy utrwalony w orzecznictwie sądowym pogląd, zgodnie z którym prawomocne zasądzenie zadośćuczynienia pieniężnego za krzywdę doznaną w razie uszkodzenia ciała wyłącza - mimo pogorszenia się stanu zdrowia poszkodowanego - przyznanie mu dalszego zadośćuczynienia poza już zasądzonym w związku z podstawą poprzedniego sporu, nie wyłącza jednak przyznania poszkodowanemu odpowiedniej sumy w razie ujawnienia się nowej krzywdy, której nie można było przewidzieć w ramach podstawy poprzedniego sporu (por. uchwałę składu siedmiu sędziów SN z dnia 21 listopada 1967 r., III PZP 37/67). Wskazać należy, że prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi wydany w sprawie II C 549/00 dotyczył ujawnionych wówczas i dających się przewidzieć na datę zamknięcia rozprawy (tj. na dzień 14 maja 2002 roku) skutków doznanego przez powoda urazu prawego biodra – z treści uzasadnienia wyroku wynika, że w świetle treści wydanej w tamtej sprawie opinii biegłego ortopedy nie brano pod uwagę konieczności implantacji u powoda endoprotezy prawego biodra, a zatem (tym bardziej) nie brano pod uwagę ryzyka zużycia lub destabilizacji takiej protezy. Z kolei z treści uzasadnienia prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi wydanego w sprawie I C 238/08 wynika, że ustalając wówczas wysokość należnego powodowi dodatkowego zadośćuczynienia pieniężnego wzięto pod uwagę konieczność poddania się przez powoda w 2007 roku zabiegowi operacyjnemu implantacji endoprotezy, natomiast sąd opierał się wówczas na kolejnej opinii biegłego ortopedy, z której nie wynikało to, że w przeciągu kolejnych 10 lat może zajść konieczność wymiany endoprotezy z uwagi na jej destabilizację. W niniejszej sprawie zarówno zgłaszając pierwotne roszczenie o zapłatę zadośćuczynienia

pieniężnego w kwocie 10.000 zł (punkt 1 pozwu), jak i zmodyfikowane roszczenie o zapłatę ostatecznej kwoty 20.000 zł zadośćuczynienia pieniężnego (punkt 1 pisma z dnia 23 marca 2018 roku), powód wyraźnie zaznaczył, że jego roszczenia wiążą się z dolegliwościami zdrowotnymi i pogorszeniem stanu zdrowia, które miało miejsce już po wydaniu w 2009 roku wyroku w sprawie o sygn. II C 238/08, a przy tym każdorazowo powód wskazywał, że to pogorszenie się stanu zdrowia wynika z nowej krzywdy (nowego elementu w całokształcie pogorszonego stanu zdrowia), której nie przewidywano w momencie wyrokowania w poprzednich sprawach. Tym samym nie zachodzi w zakresie tych roszczeń powoda stan powagi rzeczy osądzonej uzasadniający odrzucenie pozwu w tym zakresie.

W pozwie złożonym w październiku 2016 roku powód wiązał swoją nową krzywdę (powiązaną przyczynowo z wypadkiem z 1997 roku) z ujawnieniem się schorzeń kręgosłupa i kolana prawego. W niniejszej sprawie powód nie wykazał jednak, aby po dacie zamknięcia rozprawy i wyrokowania w sprawie II C 238/08 ujawniły się u niego tego rodzaju schorzenia oraz aby miały one związek przyczynowy z wypadkiem opisanym w pozwie. Co do dolegliwości kolana prawego wskazać należy, że na ich istnienie wskazano już w uzasadnieniu wyroku wydanego w sprawie II C 549/00 (rana prawego kolana z częściowym uszkodzeniem więzadła rzepkowego, k. 23), a następnie w sprawie II C 238/08, natomiast nie zostało wykazane, aby po maju 2009 roku pojawiły się u powoda jakieś nowe, dotychczas nieistniejące dolegliwości lub schorzenia prawego kolana. Z kolei co do dolegliwości kręgosłupa, to zostało wykazane, że tego rodzaju dolegliwości powód doznaje, jednakże z niekwestionowanej przez strony i przywołanej powyżej opinii biegłego neurochirurga wynika, że nie ma podstaw do przyjęcia, że dolegliwości te (wynikające z choroby zwyrodnieniowej kręgosłupa) pozostają w normalnym (adekwatnym) związku przyczynowym z wypadkiem z 1997 roku. Tym samym nie ma podstaw do uwzględnienia roszczenia powoda o zapłatę zadośćuczynienia pieniężnego w oparciu o pierwotną podstawę faktyczną tego roszczenia sformułowaną w pozwie.

Z kolei w piśmie procesowym z dnia 23 marca 2018 roku powód przeformułował podstawę faktyczną swojego żądania o zapłatę zadośćuczynienia pieniężnego, tj. wskazał, że domaga się tego zadośćuczynienia z uwagi na „konieczność wykonania reoperacji biodra prawego” (k. 89), przy czym w późniejszym piśmie procesowym datowanym na 14 kwietnia 2020 roku powód doprecyzował, że już przed zabiegiem reoperacji biodra z marca 2017 roku odczuwał nasilone bóle prawego biodra, które pojawiły się po kilku latach od zabiegu implantacji endoprotezy z 2007 roku, tj. około 2014 roku – dodatkowo powód twierdził, że dochodziło także do destabilizacji protezy (jej „wypadania” ze stawu biodrowego - k.216 odwrot).

W tym miejscu wskazać należy, że nie znajduje podstaw zarzut przedawnienia zgłoszony przez stronę pozwaną w odniesieniu do roszczenia powoda o zapłatę zadośćuczynienia pieniężnego zgłoszonego w piśmie datowanym na 23 marca 2018 roku (w tej samej dacie pismo skierowano do sądu przesyłką pocztową – k. 90). Wskazać należy na to, że zgodnie z treścią art. 442¹ §3 k.c. w razie wyrządzenia szkody na osobie przedawnienie nie może skończyć się wcześniej niż z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie. Skoro wyżej przywołany przepis K.c. obowiązuje od dnia 10 sierpnia 2007 roku, a powód zgłasza roszczenie dotyczące nowej szkody niemajątkowej (krzywdy), która wprawdzie pozostaje w związku przyczynowym z wypadkiem z 1997 roku, ale która wystąpiła w postaci destabilizacji endoprotezy, którą zdiagnozowano u powoda na początku 2017 roku i która z pewnością nie istniała jeszcze w 2007 roku, to do roszczenia dotyczącego naprawienia tej nowej szkody wyżej przywołany przepis z pewnością znajduje zastosowanie. Nie ma podstaw do przyjęcia, że przed hospitalizacją z marca 2017 roku (karta informacyjna k. 44) powód wiedział o tym, że ponownie nasilone dolegliwości bólowe prawego stawu biodrowego wynikają z destabilizacji wcześniej zaimplementowanej mu endoprotezy. O tym, że doznał nowej szkody niemajątkowej związanej z destabilizacją tej endoprotezy powód dowiedział się zatem w marcu 2017 roku, a trzyletni termin przedawnienia roszczenia z 442¹ §3 k.c. nie upłynął przed dniem złożenia pisma procesowego z dnia 23 marca 2018 roku, kiedy to termin ten uległ przerwaniu.

W świetle wyżej przytoczonych faktów oraz treści art. 445 §1 k.c. roszczenie powoda o zapłatę zadośćuczynienia pieniężnego należy uznać za częściowo uzasadnione – w zakresie kwoty 10.000 zł. Niewątpliwie u powoda w okresie przed marcem 2017 roku (z przeważającym prawdopodobieństwem w 2016 roku) doszło do destabilizacji endoprotezy prawego stawu biodrowego, co skutkowało nasileniem dolegliwości bólowych i koniecznością poddania się w marcu

2017 roku zabiegowi operacyjnemu wymiany panewki i redirekcji szyjki endoprotezy (pobyt powoda w szpitalu trwał 9 dni). Na skutek destabilizacji endoprotezy u powoda nastąpiło czasowe pogorszenie sprawności ruchowej i nasilenie dolegliwości bólowych, przy czym jednak powód nie wykazał tego, aby pogorszenie to trwało już od 2014 roku. Po ponownej operacji powoda w marcu 2017 roku, jak wynika z opinii biegłego ortopedy, nastąpiła poprawa i stabilizacja stanu zdrowia powoda. Tym samym nowa szkoda niemajątkowa (krzywda) powoda mająca związek przyczynowy z wypadkiem z 1997 roku a polegająca na wymagającej leczenia operacyjnego destabilizacji endoprotezy nie skutkowałą stałym dodatkowym uszczerbkiem na zdrowiu powoda lecz jedynie przejściowym (mogącym trwać kilka lub kilkanaście miesięcy) pogorszeniem się sprawności ruchowej powoda, dodatkowymi nasilonymi dolegliwościami bólowymi i koniecznością poddania się kolejnemu leczeniu operacyjnemu. Uznać należy, że adekwatna do tych dodatkowych dolegliwości powoda i dodatkowych zaburzeń w dotychczasowym trybie jego życia jest kwota zadośćuczynienia pieniężnego wynosząca 10.000 zł. Termin zapłaty tej kwoty przez pozwanego zakład ubezpieczeń określa przepis art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 2060). Pierwszym zgłoszeniem przez powoda szkody wywołanej destabilizacją już zaimplantowanej endoprotezy był pismo procesowe z dnia 23 marca 2018 roku, którego odpis doręczono stronie pozwanej w dniu 11 kwietnia 2018 roku (k. 213), wobec czego termin 30 dni na wypłatę świadczenia upłynął 11 maja 2018 roku, a od dnia następnego pozwany znalazł się w stanie opóźnienia, uzasadniającym na podstawie art. 481 §1 i 2 k.c. zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie na rzecz powoda.

W pozostałym zakresie roszczenie powoda o zapłatę zadośćuczynienia pieniężnego podlegało oddaleniu.

W dalszej kolejności należało rozstrzygnąć roszczenia powoda związane z podwyższeniem renty i zasądzeniem podwyższonej części renty: za okres od 1 listopada 2013 roku do 31 grudnia 2014 roku (powód domagał się podwyższenia renty o 902 zł i zasądzenia z tego tytułu kwoty 12.628 zł łącznie za wyżej podany okres, punkt 2 pozwu) oraz za okres od dnia 1 sierpnia 2016 roku do 31 lipca 2019 roku (powód domagał się łącznie kwoty 95.550 zł z tytułu dopłaty do renty podwyższonej za wyżej wskazany okres), jak również za okres od dnia 1 sierpnia 2019 roku na przyszłość (powód domagał się podwyższenia renty do kwoty po 4061 zł miesięcznie).

Ponownie wskazać należy, że co do tego roszczenia powoda nie zachodzi stan powagi rzeczy osądzonej. Zgodnie z treścią art. 907 §2 k.c., jeżeli obowiązek płacenia renty wynika z ustawy, każda ze stron może w razie zmiany stosunków żądać zmiany wysokości lub czasu trwania renty, chociażby wysokość renty i czas jej trwania były ustalone w orzeczeniu sądowym lub w umowie. Obowiązek zapłaty renty przez pozwanego zakład ubezpieczeń wynika z ustawy (art. 822 §1 k.c. w zw. z art. 444 §2 k.c.), a zatem wyżej przywołany przepis art. 907 §2 k.c. znajduje zastosowanie w sprawie niniejszej. Rozważyć zatem należało, że w okresach wskazanych przez powoda doszło od istotnej zmiany stosunków, tj. okoliczności uzasadniającej podwyższenie renty należnej powodowi z uwagi na potrzeby powoda zwiększone w wyniku skutków zdrowotnych wypadku z 1997 roku oraz z uwagi na częściową utratę zdolności do pracy zarobkowej w wyniku tego wypadku.

Dodać należy, że z treści art. 444 §2 k.c. wynika, że w istocie poszkodowanemu przysługuje odrębnie renta na pokrycie zwiększonych potrzeb (te ostatnie oszacowano w sprawie II C 549/00 na ok. 530 zł miesięcznie) i odrębnie renta za (częściową lub całkowitą) utratę zdolności do pracy zarobkowej (skoro w wyroku w sprawie II C 549/00 przyznano powodowi rentę łącznie z obydwu tytułów w kwocie 1000 zł miesięcznie, należy uznać, że kwota 470 zł dotyczyła renty z tytułu utraty zdolności do pracy zarobkowej). Wskazać należy, że powództwo uprawnionego do renty w istocie obejmującej rentę na pokrycie zwiększonych potrzeb i rentę za utratę zdolności do pracy, który wnosi o podwyższenie obydwu składników renty, nie może skutkować obniżeniem żadnego z nich w stosunku do pierwotnej wysokości – tego rodzaju orzeczenie sądu byłoby orzeczeniem sprzecznym z żądaniem pozwu i pozbawionym podstawy prawnej. Uznać trzeba zatem, że wyżej wskazane kwoty miesięczne (530 na pokrycie zwiększonych potrzeb, 470 zł na pokrycie utraty zarobków na skutek utraty zdolności do pracy) stanowią minimalne kwoty, do których obniżenia sąd w sprawie niniejszej nie jest uprawniony.

W zakresie dotyczącym zwiększonych potrzeb powoda zaznaczyć należy, że z opinii biegłych wydanej w niniejszej sprawie wynika, że w okresie objętym pozwem (tj. od 1 listopada 2013 roku) stan zdrowia powoda nie wymagał regularnego ponoszenia wydatków z tytułu odpłatnych wizyt u lekarzy i psychologa, natomiast z opinii biegłego ortopedy wynika, że zasadne było poddawanie się przez powoda 2 seriom zabiegów rehabilitacji w roku, co w razie korzystania z takich zabiegów na zasadach komercyjnych oznaczało wydatek rządu 600 zł rocznie (tj. ok. 50 zł w przeliczeniu na 1 miesiąc). Z opinii ortopedy wynika także zasadność wydatkowania przez powoda kwot po ok. 50 zł miesięcznie na leki przeciwbólowe, natomiast nie wynika zasadność uczęszczania na basen (nie zostało wykazane, że stan powoda w okresie objętym pozwem w zakresie skutków wypadku z 1997 roku uzasadniał regularne korzystanie z basenu jako metodę rehabilitacji) czy stosowania specjalnej diety. Wobec braku konieczności regularnych dojazdów na basen lub do lekarzy oraz tego, że rehabilitacji powód powinien poddawać się 2 razy do roku, brak jest podstaw do przyjęcia, że w okresie objętym pozwem zwiększone potrzeby powoda obejmowały koszty regularnych przejazdów samochodem. Nie została wykazana konieczność poddawania się przez powoda regularnemu leczeniu sanatoryjnemu.

Z opinii ortopedy wynika natomiast potrzeba korzystania przez powoda z pomocy osób trzecich w czynnościach życia codziennego w wymiarze ok. 1 godziny dziennie, tj. 30 godzin miesięcznie – co, jak należy przyjąć, obejmuje także pomoc przy takich czynnościach jak zwiezenie węgla czy innego opału, gdyż z opinii ortopedy nie wynika, aby ustalając wyżej wskazany wymiar czasu miesięcznej pomocy dla powoda pominął jakiejkolwiek czynności czy potrzeby powoda (w wyroku wydanym w sprawie II C 549/00 wymiar pomocy potrzebnej powodowi w skali miesiąca oszacowano na 10 godzin i dodatkowo wskazano na „pomoc w zwiezieniu opału”). Brak jest podstaw do przyjęcia, że wskazany w opinii ortopedy wymiar miesięczny pomocy potrzebnej powodowi nie obejmuje takich czynności jak wymienione w pozwie: smołowanie dachu, kopanie działki czy wniesienie węgla do odpowiedniego pomieszczenia, etc. Zaznaczyć należy, że powód w sprawie niniejszej nie wykazał w sposób wiarygodny tego, że poszczególne prace, które wyszczególnił w pozwie (m.in. kopanie ogródka, smołowanie dachu) w skali miesiąca w swoim wymiarze godzinowym przekraczają 30 godzin. Nie została także wykazana w sposób wiarygodny wysokość rzeczywistych wydatków powoda za zlecenie tego rodzaju prac. Tym samym należało uznać, że zwiększenie potrzeb powoda w zakresie dotyczącym tych prac domowych i gospodarskich, których sam wykonać nie może, wyraża się odpłatnością za 30 godzin pomocy miesięcznie (1 godzina dziennie). Wysokość wydatków związanych z zapewnieniem powodowi pomocy osób trzecich należało oszacować w oparciu o stawki godzinowe usług opiekuńczych świadczonych przez (...) (k. 113).

W okresie do 31 XII 2016 roku wysokość tych stawek wynosiła po 9,50 zł za 1 godzinę, z wyjątkiem sobót i niedziel (przeciętnie 8 dni w miesiącu), kiedy wynosiła 19 zł za 1 godzinę, co – przy 1 godzinie w miesiącu (przeciętnie 4 niedziele, 4 soboty i 22 pozostałe dni tygodnia) – daje łącznie kwotę 361 zł (22 x 9,50 zł + 8 x 19 zł). Po uwzględnieniu wydatków na rehabilitację (50 zł) i na leki przeciwbólowe (50 zł) daje to sumę wydatków na pokrycie zwiększonych potrzeb wyrażającą się kwotą 461 zł, co jest nadal kwotą niższą niż przyznana w wyroku w sprawie II C 549/00 kwota renty na zwiększone potrzeby (530 zł). Do dalszych obliczeń odnośnie okresu od 1 listopada 2013 roku do 31 grudnia 2014 roku należało wobec tego przyjąć pierwotnie określoną w wyroku w sprawie II C 549/00 kwotę wydatków na zwiększone potrzeby powoda (530 zł).

W zakresie dotyczącym renty mającej pokrywać utratę zdolności do pracy stwierdzić należy, że – stosownie do treści opinii biegłego z zakresu ekonomii (k. 148) – wykonując pracę w zawodzie nastawiacza maszyn (tj. w zawodzie wykonywanym przed wypadkiem z 1997 roku) powód mógłby uzyskiwać w 2013 roku wynagrodzenie miesięczne po 2546,30 zł netto, natomiast w 2014 roku po 2632,79 zł netto.

Z wydanej w niniejszej sprawie opinii biegłego z zakresu medycyny pracy wynika, że powód w okresie objętym pozwem nie był całkowicie lecz jedynie częściowo niezdolny do pracy – nie mógł pracować w wykonywanym przed wypadkiem z 1997 roku zawodzie nastawiacza maszyn, natomiast był w stanie podjąć inną pracę, w szczególności w warunkach tzw. pracy chronionej. Faktycznie żadnej pracy zarobkowej powód nie wykonywał, jednakże z opinii biegłego z zakresu medycyny pracy wynika, że powód nie był całkowicie pozbawiony możliwości wykonywania jakiejkolwiek pracy (co potwierdza fakt, że powód uzyskuje rentę z ZUS z tytułu częściowej niezdolności do pracy – k. 235). Ustalenie tego, jaki dokładnie hipotetyczny dochód powód mógłby uzyskać, gdyby podjął pracę zarobkową w okresie objętym

pozwem, napotyka pewne trudności, jednakże stosując dyspozycję art. 322 k.p.c. można przyjąć z przeważającym prawdopodobieństwem, że powód mógłby pracować w wymiarze co najmniej $\frac{3}{4}$ czasu pracy, z wynagrodzeniem będącym iloczynem tego wymiaru czasu pracy i każdorazowej wysokości ustalonego zgodnie z przepisami prawa wynagrodzenia minimalnego za pracę. W latach 2013 i 2014 wynagrodzenie minimalne za pracę wynosiło:

- 1600 zł brutto od 1 stycznia 2013 r. (DZ.U. z 2012 r., poz. 1026), co odpowiada kwocie ok. 1181 zł netto,

- 1680 zł brutto od 1 stycznia 2014 r. (Dz.U. z 2013 r., poz. 1074), co odpowiada kwocie 1237 zł netto.

Ponadto, powód uzyskiwał rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy z ZUS w wyżej wskazanej wysokości (k. 299), tj. w 2013 roku po 677,74 zł miesięcznie, a w 2014 roku po 688,12 zł miesięcznie.

Oznacza to, że w listopadzie i grudniu 2013 roku wysokość renty należnej powodowi z tytułu częściowej utraty zdolności do pracy powinna wynosić po 983 zł miesięcznie (różnica między możliwą do uzyskania pensją w zawodzie nastawiacza maszyn 2546,30 zł, a sumą renty z ZUS 677,74 zł i $\frac{3}{4}$ pensji minimalnej netto wynoszącej 1181 zł).

Z kolei w 2014 roku wysokość renty należnej powodowi z tytułu częściowej utraty zdolności do pracy powinna wynosić po 1017 zł miesięcznie (różnica między możliwą do uzyskania pensją w zawodzie nastawiacza maszyn 2632,79 zł a sumą renty z ZUS 688,12 zł i $\frac{3}{4}$ pensji minimalnej netto wynoszącej 1237 zł).

Uwzględniając rentę z tytułu zwiększonych potrzeb na dotychczasowym poziomie (530 zł miesięcznie), należy przyjąć, że powodowi w okresie od 1 listopada do 31 grudnia 2013 roku powinna przysługiwać łącznie renta z tytułu zwiększonych potrzeb i częściowej utraty zdolności do pracy w kwocie po 1513 zł miesięcznie (530 zł + 983 zł), a faktycznie pozwany wypłacał mu rentę w kwotach po 1250 zł.

Z kolei w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 roku powodowi powinna przysługiwać łącznie renta z tytułu zwiększonych potrzeb i częściowej utraty zdolności do pracy w wysokości po 1547 zł miesięcznie (530 zł + 1017 zł), zamiast wypłacanej mu faktycznie przez pozwanego renty po 1250 zł. Renta dotycząca wyżej wskazanego okresu powinna zatem, na podstawie art. 907 §2 k.c. zostać podwyższona – w sposób wyżej oznaczony. Oznacza to, że za listopad i grudzień 2013 roku pozwany powinien dopłacić powodowi po 263 zł miesięcznie podwyższonej kwoty renty (1513 zł – 1250 zł), czyli łącznie 526 zł, a z kolei za każdy z 12 miesięcy 2014 roku pozwany powinien dopłacić powodowi po 297 zł podwyższonej renty (1547 zł – 1250 zł), tj. łącznie 3564 zł (12 x 297 zł). Ogółem roszczenie powoda zgłoszone w punkcie 2 pozwu podlega uwzględnieniu co do kwoty 4090 zł należności głównej (526 zł + 3564 zł), w pozostałym zakresie podlega oddaleniu. Ponadto, na podstawie art. 481 §1 i 2 k.c., powodowi przysługują odsetki ustawowe za opóźnienie od wyżej wskazanej należności głównej od dnia 15 grudnia 2016 roku. Przywołany wyżej termin 30 dni na spełnienie świadczenia (wynikający z art. 14 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych) w tym przypadku należy liczyć od dnia doręczenia pozwanemu odpisu pozwu (14 listopada 2016 roku), a zatem termin ten upłynął w dniu 14 grudnia 2016 roku.

Powód zgłosił w dalszej kolejności, tj. w piśmie procesowym datowanym na 31 lipca 2019 roku, żądanie zasądzenia skapitalizowanej renty za okres 3 wcześniejszych lat, tj. za okres od 1 sierpnia 2016 roku do 31 lipca 2019 roku (36 miesięcy) w kwocie 95.550 zł oraz podwyższenia renty na przyszłość, tj. za okres od 1 sierpnia 2019 roku do kwot po 4061 zł miesięcznie. Niesporne między stronami było to, że za wyżej wskazany okres pozwany wypłacił powodowi rentę w łącznej wysokości 45.000 zł (36 x 1250 zł).

Uwzględniając wyżej poczynione ustalenia stwierdzić należy, że zwiększone potrzeby powoda w wyżej podanym okresie obejmowały:

- w okresie od 1 sierpnia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku (5 miesięcy): kwotę 50 zł na zakup leków przeciwbólowych, 50 zł na rehabilitację oraz 30 godzin opieki osób trzecich (22 godziny w dniach roboczych oraz 8 godzin w soboty i niedziele, co przy stawkach (...) wynoszących odpowiednio 11 zł i 22 zł daje sumę $8 \times 22 \text{ zł} + 22 \times 11 \text{ zł} = 418 \text{ zł}$), łącznie

518 zł, co oznacza, że zostaje zachowania określona pierwotnie w wyroku w sprawie II C 549/00 kwota 530 zł – łącznie za okres 5 miesięcy powodowi przysługiwała renta na zwiększone potrzeby w kwocie $5 \times 530 \text{ zł} = 2650 \text{ zł}$,

- w okresie od 1 stycznia 2017 roku do 31 marca 2018 roku (15 miesięcy): kwotę 50 zł na zakup leków przeciwbólowych, 50 zł na rehabilitację oraz 30 godzin opieki osób trzecich (co przy stawkach (...) wynoszących odpowiednio dla dni roboczych oraz sobót i niedziel 18,60 zł i 22 zł daje sumę $22 \times 18,60 \text{ zł} + 8 \times 22 \text{ zł} = 585 \text{ zł}$), łącznie kwota 685 zł miesięcznie, co dla 15 miesięcy daje kwotę $685 \text{ zł} \times 15 = 10.275 \text{ zł}$,

- w okresie od 1 kwietnia 2018 roku do 31 lipca 2019 roku (16 miesięcy): kwotę 50 zł na zakup leków przeciwbólowych, 50 zł na rehabilitację oraz 30 godzin opieki osób trzecich (co przy stawkach (...) wynoszących odpowiednio dla dni roboczych oraz sobót i niedziel 20 i 22 zł daje sumę $22 \times 20 \text{ zł} + 8 \times 22 \text{ zł} = 616 \text{ zł}$), łącznie kwota 716 zł, co dla 16 miesięcy daje sumę $16 \times 716 \text{ zł} = 11.456 \text{ zł}$.

Ogółem zwiększonym potrzebom powoda w okresie wyżej opisanych 36 miesięcy odpowiada zatem kwota 24.381 zł.

Jak już wyżej wskazano, gdyby do wypadku z 1997 roku nie doszło powód mógłby wykonywać do dzisiaj zawód nastawiacza maszyn (fakt wykonywania tego zawodu wynika nie tylko z wiążących ustaleń dokonanych w uzasadnieniu wyroku przyznającego pierwotną rentę tj. w sprawie II C 549/00, lecz również z zeznań świadka M. W.). Z wyżej przywołanej opinii biegłego z zakresu ekonomii wynika, wynagrodzenie w jakiej wysokości netto powód mógłby z tego tytułu uzyskać w latach 2016 – 2019. Faktycznie powód utrzymywał się z renty z ZUS, natomiast mógł także wykonywać pracę w innym zawodzie niż wyuczony, w szczególności w warunkach pracy chronionej – jak już wyżej wskazano, na podstawie art. 322 k.p.c. można przyjąć, że powód miał możliwość pracy w $\frac{3}{4}$ wymiaru czasu pracy i uzyskiwania dochodu odpowiadającego $\frac{3}{4}$ wynagrodzenia minimalnego.

Minimalne ustawowe wynagrodzenie za pracę wynosiło miesięcznie:

- 1850 zł brutto od 1 stycznia 2016 r. (Dz.U. z 2015 r., poz. 1385), co daje kwotę 1356 zł netto, a 75% tej kwoty daje sumę 1017 zł,

- 2000 zł brutto od 1 stycznia 2017 r. (Dz.U. z 2016 r., poz. 1456), co daje kwotę 1460 zł netto, a 75% tej sumy daje kwotę 1095 zł,

- 2100 zł brutto od 1 stycznia 2018 r. (Dz.U. z 2017 r., poz. 1747), co daje kwotę 1530 zł netto, a 75% tej sumy daje kwotę 1147,50 zł,

- 2250 zł brutto od 1 stycznia 2019 r. (Dz.U. z 2018 r., poz. 1794), co daje kwotę 1634 zł netto, a 75% tej sumy daje kwotę 1225,50 zł.

Wobec powyższego należało uznać, że powód – gdyby nie uległ wypadkowi - mógłby uzyskać w okresie od 1 sierpnia 2016 roku do 31 lipca 2019 roku dochód w kwocie netto 111.678,70 zł (5 miesięcy w 2016 roku z dochodem miesięcznym netto 2837,60 zł, 12 miesięcy w 2017 roku z dochodem 2959,38 zł, 12 miesięcy w 2018 roku z dochodem 3174,57 zł, 7 miesięcy w 2019 roku z dochodem 3411,90 zł).

W stanie zdrowia będącym skutkiem wypadku z 1997 roku powód faktycznie był częściowo niezdolny do pracy (tj. do pracy w zawodzie wyuczonym) i mógł uzyskiwać dochód:

- z tytułu renty z ZUS w kwocie łącznej netto 26.441,52 zł: 7 x 711,49 zł (VIII 2016 – II 2017), 717,31 zł w III 2017 roku, 716,31 zł w IV 2017 roku, 10 x 717,31 zł za okres od V 2017 do II 2018, 885,85 zł w III 2018 roku, 11 x 737,85 zł za okres od IV 2018 roku do II 2019 roku, 1267,63 zł w III 2019 roku, 779,63 zł w IV 2019 roku, 1668,63 zł w V 2019 roku, 2 x 779,63 zł (VI i VII 2019),

- z tytułu 75% minimalnego wynagrodzenia netto wynoszącej łącznie 40573,50 zł: 5 miesięcy w 2016 roku (5 x 1017 zł), 12 miesięcy w 2017 roku (12 x 1095 zł), 12 miesięcy w 2018 roku (12 x 1147,50 zł), 7 miesięcy w 2019 roku (7 x 1225,50 zł).

Łącznie realnie powód mógł uzyskać dochód w kwocie 67.015 zł.

Przyjąć zatem należy, że w wyżej opisanym okresie powód utracił na skutek wypadku z 1997 roku dochód w kwocie łącznej 44.663,70 zł (111.678,70 zł – 67.015 zł).

Po uwzględnieniu łącznej renty na zwiększone potrzeby i z tytułu częściowej utraty zdolności do pracy powód powinien za okres wyżej opisanych 36 miesięcy otrzymać rentę – po jej podwyższeniu na podstawie art. 907 §2 k.c. – w kwocie 69.044,70 zł (24.381 zł + 44.663,70 zł). Skoro otrzymał w rzeczywistości sumę 45.000 zł od pozwanego, do zapłaty pozostaje podwyższona część renty w kwocie łącznej 24.044,70 zł (69.044,70 zł – 45.000 zł), na podstawie art. 444 §2 w zw. z art. 907 §2 k.c., a ponadto odsetki ustawowe za opóźnienie od tej kwoty za okres od dnia 10 stycznia 2020 roku, tj. po upływie 30 dni od daty doręczenia pozwanemu odpisu pisma powoda zawierającego zgłoszenie wyżej wskazanego roszczenia (k. 193). W pozostałym zakresie roszczenie z punktu 1 pisma powoda z 31 VIII 2019 roku podlegało oddaleniu.

Powód zgłosił także roszczenie podwyższenia renty za okres od 1 sierpnia 2019 roku i na przyszłość do kwot po 4061 zł miesięcznie. W okresie tym, na datę zgłoszenia kolejnego żądania podwyższenia renty, zwiększonym potrzebom powoda odpowiada kwota 727 zł miesięcznie (50 zł leki przeciwbólowe, 50 zł rehabilitacja, koszty opieki w wymiarze 30 godzin miesięcznie – kwota 627 zł, obliczona zgodnie z prawidłową kalkulacją powoda z k. 169 akt sprawy: skoro przeciętnie w roku jest 104 sobót i niedziel, 10 dni świątecznych ustawowo wolnych od pracy i 251 innych dni, to daje to 114 godzin opieki w roku przy stawce 22 zł za godzinę oraz 251 dni przy stawce 20 zł za godzinę, tj. ogółem 7528 zł za cały rok, a zatem przeciętnie 627 zł za miesiąc).

Z kolei wedle ustaleń bieglego z zakresu ekonomii powód w zawodzie nastawiacza maszyn mógłby w 2019 roku zarabiać kwotę 3411,90 zł netto miesięcznie. Jak wynika z informacji przesłanej przez ZUS (k. 299), w omawianym okresie powód uzyskiwał rentę w kwocie miesięcznej netto 779,63 zł, ale ponadto w skali roku przysługiwało mu jednorazowe świadczenie pieniężne (tzw. „13 renta”) w kwocie 1100 zł brutto, tj. 891 zł netto, co w przeliczeniu na 1 miesiąc daje kwotę 74,25 zł netto. Ponadto, powód mógłby zarobić 75% przeciętnego minimalnego wynagrodzenia za pracę tj. 1225,50 zł. Łącznie powód miał realną możliwość uzyskania dochodu rzędu ok. 2080 zł miesięcznie, a gdyby do wypadku nie doszło zarabiałby ok. 3410 zł, tj. o ok. 1330 zł więcej, co powinno zostać mu zrekompensowane rentą z tytułu częściowej niezdolności do pracy. Ostatecznie zatem za okres od 1 sierpnia 2019 roku renta należna powodowi podlegała na podstawie art. 907 §2 k.c. podwyższeniu z kwoty faktycznie opłacanej przez pozwanego wynoszącej 1250 zł miesięcznie do kwoty 2057 zł (1330 zł + 727 zł) miesięcznie, płatnej – jak dotychczas – do dziesiątego dnia każdego miesiąca. Skoro roszczenie podwyższenia renty zgłoszono dopiero w piśmie doręczony pozwanemu w dniu 10 grudnia 2019 roku, co do niezapłaconej części renty za okres od sierpnia do grudnia 2019 roku opóźnienie po stronie pozwanego mogło powstać po 30 dniach, tj. od dnia 10 stycznia 2020 roku.

W pozostałym zakresie powództwo podlegało oddaleniu.

Przy ostatecznej wartości przedmiotu sporu wynoszącej 161.990 zł (żądanie podwyższenia renty na przyszłość o 2811 zł tj. z 1250 zł miesięcznie do 4061 zł miesięcznie: 12 x 2811 zł = 33.732 zł, ponadto roszczenia pieniężne o zapłatę kwot 33.732 zł, 20.000 zł i 95.550 zł) powód jest stroną wygrywającą co do sumy 47.818,70 (z uwagi na podwyższenie renty o 807 zł miesięcznie: 12 x 807 zł = 9684 zł oraz zasądzenie ponadto kwot 10.000 zł, 24.044,70 zł i 4090 zł), a zatem w 29,5%. Na podstawie art. 100 k.p.c. orzeczono o wzajemnym zniesieniu się kosztów procesu między stronami.

Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych należało obciążyć pozwanego przypadającą na niego częścią nieuiszczonych kosztów sądowych (29,5 %). Na nieuiszczone koszty sądowe wynoszące łącznie 9575,87 zł składają się kwoty następujące:

- nieuwiszczona część opłaty sądowej od pozwu, której łączna wysokość wynosi 8095 zł (0,05 x 161.910 zł), a została pokryta przez powoda co do kwoty 1132 zł, a zatem do zapłaty pozostaje 6963 zł,

- pokryte tymczasowo z funduszy Skarbu Państwa części wynagrodzenia biegłych: z zakresu ekonomii (1804,70 zł, postanowienie k. 153 akt sprawy), 328,08 zł (postanowienie k. 181), z zakresu psychiatrii (479,59 zł, postanowienie k. 277).

Pozwanego obciąża obowiązek pokrycia kosztów sądowych w kwocie 2824,88 zł (0,295 x 9575,87 zł).

Na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych należało natomiast odstąpić od obciążenia powoda przypadającą na niego częścią kosztów sądowych – z uwagi na sytuację finansową i zdrowotną powoda.

Wyrok w sprawie niniejszej został wydany na posiedzeniu niejawnym – na podstawie art. 15zsz² ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. poz. 374 z 2020 roku z późniejszymi zmianami). Przepis ten pozwala sądowi pierwszej instancji – po przeprowadzeniu w całości postępowania dowodowego – zamknąć rozprawę i wydać wyrok na posiedzeniu niejawnym, po uprzednim określeniu stronom terminu na zajęcie na piśmie końcowych stanowisk w sprawie. W niniejszej sprawie przeprowadzono rozprawę w dniu 20 kwietnia 2020 roku, na której wysłuchano stanowisk stron oraz przeprowadzono dowód z przesłuchania powoda, a następnie odroczone rozprawę wobec konieczności sporządzenia przez biegłego opinii pisemnej. Po doręczeniu stronom odpisów tej opinii postanowieniem wydanym na posiedzeniu niejawnym w dniu 16 marca 2021 roku (k. 311) określono stronom termin na złożenie pism procesowych zawierających ich końcowe stanowiska, a po upływie tego terminu postanowieniem z dnia 25 czerwca 2021 roku (k. 317) zamknięto rozprawę i zarządzono wydanie wyroku na posiedzeniu niejawnym.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z odpisem uzasadnienia doręczyć pełnomocnikowi pozwanego – z pouczeniem o tym, że z uwagi na przedłużenie terminu do sporządzenia uzasadnienia sędziemu referentowi termin na złożenie apelacji wynosi 3 tygodnie.

Dnia 30 VIII 2021 roku